

LETO X.

ZVEZER 18.

Vrli Slovenol: Prava vera bodi
vam luč, materni jezik bodi vam
ključ do zveličanske narodne
omike. A. M. Slomšek.

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1910.

CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina 18. zvezka:

Stran

Stran

Slavnostna otvoritev Slovenskega Doma v Št. Ilju	273
---	-----

Mladinska izobrazba:

Nekaj o čitanju	273
Proč z nikotinom od naše mladine	275
St. Iljski dom	275

Zabava:

Srečni Janko (Dalje)	276
Smešnice	280

Kaj je novega po svetu?	280
-----------------------------------	-----

Orli:

Orli—Sokoli—Jahnovci	281
Slovenskim mladeničem	281

Dekliški vrtec:

Povzdignimo rejo perutnine	282
Dobra gospodinja	282
Bodimo odločne Slovenke	282

Društveni glasnik:

Marenberg	283
Zborovanje slov. mož in mladeničev na sv. Višarjih	283
Iz nemške Koroške	284
Sv. Jurij v Slov. gor.	284
Poljčane	285
Mladinski dan v Središču	285
Dravi	286
Pesmim	286

Govorniške vaje:

Ljubimo svojo domovino	286
Mladenke združujmo se!	287

Listnica uredništva: Šmartno na Paki:
Brez podpisa v koš. Brežice, Ljutomer: Isto-
tako! — F. S. G.: Poročilo o gospodinjstvem
tečaju na Teharjih prejel še le po sklepu ure-
dnštva, Oprostite! Pride prihodnjič.

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K,
na pol leta 1 K, na četrto leta 50 h. — Uredništvo in upravnništvo
je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor. — Sklep uredništva

12. septembra 1910.

Knjižnica S. K. S. Z. v Mariboru, Koroška cesta št. 5, nudi svojim
čitateljem najboljše spise slovenske književnosti. Odprta je vsak delavnik od
4.—6. ure zvečer, le ob nedeljah in praznikih od 10.—11. ure predpoldan. Pro-
simo pa, da cenjeni čitatelji tudi knjige redno vračajo, da prihranijo sebi in nam
stroške opominjevanja.

Deset lepih razglednic za god

pošilja za 80 vinarjev, ki jih
lahko plačate s poštnimi znamkami

Trgovina tiskarne sv. Cirila v Mariboru Kor. cest. 5.

N A S D O M

Štev. 18.

V Mariboru, 15. septembra 1910.

X. letnik.

Slavnostna otvoritev Slovenskega Doma v Št. Ilju.

Tako veličastnega dneva še naš obmejni Št. Ilj dosedaj menda ni imel, kot je bil 8. september. Ves okinčan z zelenjem in cveticami, nebroj zastav okrog „Doma“ in na slovenskih hišah. Ceste nastlane z zelenjem in rožicami, s hriba se je glasilo mogočno streljanje, naša šentiljska mladina pa je vesela tekala, kinčala in se pripravljala za slovesnost.

Najprvo so se pripeljali naši mariborski Orli, prihajali so pa dopoldne že tudi gostje od drugih strani.

Šentiljska mladina je veselilni prostor slikovito okinčala. Visok mlaj z mogočno trobojnico je bil v sredini, okrog in okrog pa razni šotori.

Ob 12. uri je drlo vse na kolodvor k sprejemu gostov, ki se pripeljejo s posebnim vlakom iz Ljubljane. Ljudstvo je viharo pozdravljalo došle goste. Ko je odigrala godba, je pozdravil došlece g. Freiham imenom šentiljskih Slovencev. Odzdravil je predsednik „Slovenske Straže“, g. Evg. Jarc. Nato smo z godbo na čelu odkorali pred „Dom“.

Ljudstvo je viharo pozdravljalo naše vrle Orle v krogih, dekleta v narodni noši so trosile na goste cvetlice, „Živio“-klici pa so odmevali tja čez Muro na nemško stran.

Tudi sprejem gostov, ki so prišli s popoldanskim vlakom, je bil slovesen.

Po večernicah je šentiljski župan, g. Thaler, pozdravil pri „Domu“ tisočglavo množico. Blagoslovil je „Dom“ veleč. g. dekan Čížek. Slavnostni govor je imel predsednik S. S. g. Jarc. Nato so se vrstile pesmi in govori. Č. g. Baloh iz Škofje Loke je deklamiral nalašč za to slavnost zloženo pesem. Pevsko društvo „Ljubljana“ je želo za krasne pesmi viharo ploskanje.

Ljudstvo je občudovalo nato nastop Orlov. Posebno sablanje „moreška“ je vsem zelo ugajalo. Po telovadbi se je pričela na vrtu okrog Doma uprav neprisljuna ljudska veselica.

Slavnost so počastili s svojim obiskom naši državni in deželni poslanci, ki jih je ljudstvo veselo pozdravljalo.

Nemci so nameravali slavnost preprečiti ter so zbobnali v ta namen nemške nemirneže od vseh strani skupaj. — Vlada je poslala 80 orožnikov, ki so preprečili napade. Ko so se Orli in daljni gostje vračali na kolodvor, začela je tuliti tolpa „Wacht am Rhein“. Naši so odgovorili z „Živio“-klici, ki so popolnoma oglušili divjaško vpitje. Krasno se je končala ta slavnost, udeležencev je bilo gotovo več tisoč; vsi so bili veseli in zadovoljni.

Šentiljski Slovenci imajo sedaj svoj „Dom“. Dal Bog, da bi solnce sreče vedno sijalo na naše obmejne brate tako, kot je sijalo dne 8. sept. Ta slavnost je bila menda največja letošnja slavnost naše mladine. Zbiraj se odslej mladina naša v tvojem „Domu“!

Mladinska izobrazba.

Nekaj o čitanju.

Res čudovita, neverjetna je danes strast do branja. Kako hlastno grabijo in požirajo ljudje, kar koli jim

dohaja iz tiskarne! Odtod izhaja tudi nepopustljiva zahteva, da se mora brati, dosti brati, češ, brez knjig se ne more nihče omikati. Neizogibno mora

veljati: tiskaj in tiskaj; od druge strani pa: beri in beri, dokler se ti vid ne skrha; če ti pa oko oslabi, natakni si očali!

Tudi med kmečko mladino se je zadnji čas zares zelo razširilo in udomačilo čitanje knjig in časopisov, a žal, kar si pridobe nekateri s čitanjem, zelo malo. Žal, da čitajo mnogi le taka dela, ki razburjajo samo domišljijo in nimajo drugače nobene vrednosti. Dovolj je takih mladeničev, kakor tudi mladenk, ki so iz dna duše vdani pogubljenim pripovestim, kakor so n. pr. „Beračeve skrivnosti“, „Grofica beračica“, „Črni Jurij“ itd., a poleg tega se jim še niti ne sanja, da imamo Jurčiča, Kersnika, Stritarja in druge imenične slovenske pisatelje, katere imajo gotovo na razpolago vsa naša izobraževalna društva. Nekateri seveda čitajo tudi lepe koristne knjige, a čitajo brez premisleka nenavadno naglo, domišljija se jim razburja, koristi pa nimajo popolnoma nobene. Da, koliko je fantov, deklet, ki položijo knjigo na stran, vsled tega ker vidijo, da se na koncu takega romana nora zaljubljenca ne vzameta. Da ne prinaša tako čitanje nikakšne koristi, je samoumevno.

Zato je čitanje knjig velika umetnost, težka sicer, toda kaj se ne da pridobiti z vajo! V naslednjih vrsticah hočem podati nekaj navodil, kako naj se pravilno bere.

Prvič pazite, da vam čitanje mnogoterih pisateljev in raznoterih knjig ne bo škodovalo in vzbujalo le radovednost in željo po spremembi. Bavite se le z nekaterimi odbranimi pisatelji in zajemajte iz njih le, kar vam bode tudi koristilo. Kdor hoče biti povsod, ta ni nikjer. Na primer, če pogledamo take ljudi, ki vedno potujejo, imajo veliko znancev, pa nobenega pravega prijatelja. Če si prijel to knjigo v roke, zdaj ono, prelistal dva, tri liste, knjigo odložil in odprl drugo, zgodi se ti kakor koscu, ki pokosi tu šop trave, daleč proč zopet šop, tu in tam nekaj, nikjer dosti. Pride z grabljami in košem, da bi spravil domov,

a nikjer ni nič, vse je izginilo, samo tu in tam kaka bilka. Ali ni to tako, kakor da bi povsod sejal, nikjer žel. Tako se tudi onim godi, kateri se nobenega pisatelja po prijateljsko ne oklenejo, ampak vse le površno preletavajo. Zatorej knjigo, katero ste začeli brati, preberite do konca; prej ne jemljite druge v roke, kakor jih ima žal toliko to navado. Vse mora iti v strogem redu, sledite pisatelju stavek za stavkom, misel za mislijo. Pri tem pa ne pozabite glavnega pravila pri branju: O prebranem si naredi sam svojo sodbo.

Zato vas pa opozarjam, da bi naj imel vsak, ki bere kako poučno knjigo, v roki svinčnik in kos papirja. Zapišite si razna naziranja in nerazumljive stavke, opombe, svoje lastne misli in dolgo izpeljavo v kratkem stavku. Svinčnik sam bode oviral vašega duha, da ne bode dirjal naprej; ostali bodele tako dolgo pri kakem stavku, da ga boste razumeli in tudi ocenili. Svinčnik vas bode tudi prisilil, da boste, kar ste prebrali, tudi natančno premislili. Seveda bode šlo to od začetka jako težko in okorno, toda z vajo boste dosegli vse. Marsikdo bode tudi rekel: škoda časa, ki ga porabim na pisanju, toda koliko pa si bomo pridobili na duhu! Vsi učenjaki delajo tako, da imajo vedno pri berilu v roki pero ali svinčnik ter si zapisujejo važne stavke. In tudi gotovo tebi, kmečka mladina, ne bode ta trud škodoval, ampak vam bode stotero poplačan.

Le pridno jemljite knjige v roke, pa začnite tam brati, kjer je začel pisatelj pisati. V predgovoru ali uvodu pisatelj razloži navadno stališče, s katerega obdeluje svojo stvar, mnogokrat nam razloži tudi način ali metodo, kako je sestavljal svoje delo. Uvažujte to in obranili se boste marsikateri nejasnosti in napačnih sklepov. Pazite tudi na opombe, dodatke in popravke, kar zlasti marsikateremu delajo jako neljube pomote.

Slednjič bi še priporočal vsem društvom, zlasti telovadnim odsekom Orlom, da bi si omislili bralne krožke;

te krožke si mislim tako-le: Zbrala naj bi se v društveni sobi eno nedeljo dekleta, drugo pa fantje, ako pa pripušča čas, se tudi lahko zbero med tednom, zlasti ob zimskih večerih. Najbolje bi pač bilo, da bi se vsakokrat zbrali pod vodstvom kake bolj izobražene osebe, ki bi jim naj tudi potem čitala kako pomenljivo povest, ali pa kako drugo delo. Po vsakem prečitanem delu naj jim pa potem tudi čitatelj razloži natančno, kakšen namen je imel pisatelj s tistim delom. S tem bi se dalo lahko veliko doseči na polju mladinske izobrazbe.

Bolski.

Proč z nikotinom od naše mladine!

Vrli mladenič s Posavja nam piše: Dandanes je pri naši mladini kadenje tobaka že zelo v navadi. Vidimo celo lahko šolarje na poti v šolo ali domov moško korakati s cigareto v ustih. Potem se pa vprašujejo stariši in učitelji, kaj je vzrok, da se otroci čedalje slabše uče. Nikotin se zasede v mlade možgane ter iste tako omami, da so nezmožni za učenje. Otrok izgubi veselje do učenja in prične izostajati skrivaj iz šole, ter se med poukom klati okoli po grmovju. In to gre vedno naprej. Otrok postane nekako divji in brez vsakega znanja; učitelj pa mora zapisovati neopravičene zamude in stariši dobijo opomin za opominom; ker pa to nič ne pomaga, morajo nazadnje še plačati kazen. Ker stariši ne vedo za vzrok, vržejo vso krivdo na učitelja.

Največkrat so pa stariši sami vsega krivi. Kolikokrat sem se že prepričal in videl na lastne oči, kako je oče svojemu sinčku, kateri je začel komaj besede izgovarjati, dal pipo v usta in se mu je smejal, češ, kako je „kunštn“, da zna že sedaj tako moško pipo v ustih držati. Ne pomisli pa, da bo ta „kunšt“ še nekoč njemu v jezo in žalost, otroku pa v nesrečo.

Večkrat so pa te nesreče krivi tudi drugi, zlasti odrasli fantje in gospodari, kateri dajejo dečkom tobak.

Pred kratkim se mi je pritoževala neka vdova, da ji je sosed njenega 13-letnega dečka zvalil k sebi in ga uporablja za vsakovrstna dela, tudi taka, ki so zanj pretežavna in dostikrat tudi nevarna. Deček je dobival vedno cigarete in je rad ostal pri njem. Začel je opuščati šolo, in šolsko vodstvo je pošiljalo materi opomine. Mati ga je večkrat z resnim opominjevanjem hotela dobiti domov. A gospodar mu je kupil cigaret in dečko, ki se je bil na to že močno navadil, vedoč, da mu mati kaj takega ne bo dovolila, ni maral za njene opomine in je še nadalje ostal tam ter delal samo za cigarete.

Zatorej, dragi tovariši in mladeniči, ne navadimo se kadenja, ki je strup za mladino. Pregovor pravi, da „besede mičejo, vzgledi vlečejo“. Zato se vzdržimo sami tobaka, potem bomo pa tudi druge lahko prepričali, da je puhanje tobaka neka nepotrebna in še celo škodljiva razvada, brez katere človek popolnoma lahko prebije. Zlasti pa od kadenja odvračajmo šolarje ter prigovarjajmo njim starišem, da svojim otrokom odločno prepovedo puhanje tobaka. Če se bomo prav resno prijeli tega, bomo čez par let z veseljem opazovali sad svojega truda. Kajti ako se deček ne navadi na tobak, ga bode tudi kot mladenič in mož lahko pogrešal. In ker se tak deček, ki tobaka ne kadi, veliko lažje v šoli uči, bo tudi pozneje, ko izstopi iz šole, rad posegel po knjigah, bode rad pristopil v izobraževalno društvo in tako še lahko kaj koristil domovini.

Upajoč, da moje besede niso padle na skalo ali med trnje, pričakujem posebno od vas, dragi tovariši mladeniči, da se odzovete mojemu pozivu. Na zdar!

Radoslav Posavski.

Št. Iljski dom.

Ob priliki njega otvoritve, dne 8. septembra 1910.

Se penilo ljuto je morje tujine,
hrumelo in pluskal val je ob val,
a tam na obrežju slovenski je sine,
pokojno na meč svoj naslonjeni stal;

on gledal je gonjo, penečo vodovje,
bijočo ob trdno obmejno skalovje
a valov penečih pač ni se on bal.

Saj trdna je skala,
ne bo se udala,
da bi jo spodkopal zlovražni naval . . .

„A čujte! . . . Posluh! . . . Se zganil je stražnik —
in gledal zavzeto na skalno podstav,
kjer pravkar izjedal besneči sovražnik,
v skalnato steno nevarno je splav . . .
Zapenilo huje je morje tujine,
silno je valilo še val je na val,
a tam na obrežji slovovenski je sine,
odbijal pogumno tujinstva naval.
Ko tresli se močni obmejni mejniki,
z orjaško močjo jih je krepko podprl —
obupni začuli so zdajci se vzkliki —
za enkrat Slovenec moč tujcu je strl.

Ne križema rok! — Mar bomo čakáli,
da spet se sovrag uprè ob obali,
ko se od poraza zavé,
Potem ti moj narod gorjé!

Utrdimo urno, kar nam je omajal
sovražnik ob času, ko spali smo mi,
zastavimo složno vse svoje moči,
postavimo steber, ki nas bo navdajal
s ponosom in s čustvom edinstva napajal,
da v slogi le moč se in zmaga rodi.

In to si zdaj ti!

Oj hiša prekrasna, tako ponosita
zanosa, radósti se polni srcé,
ko gledam čuvaja te rodne zemljé;
še komaj si vzrastla in že si slovita,
mi solce veselja vabeča v oči.
In dušo napaja mi vznešeno čustvo,
moreči iz srca odpoden je dvom . . .
Bog živi, Bog živi Št. Iljski te dom,
Bog živi prijazno te ljudstvo!
Le pluskaj valovje, le tuli vihar,
na straži mi budni stojimo,
zaman ves napor je, mi složno vsikdar
se v brambo domovja vrstimo.

Starogorski.

Zabava.

Srečni Janko.

Povest iz preteklih časov. Poslovenil: A. D.

(Dalje.)

Tu zapazi moža, ki leži naslonjen
na neko pečino. Čez prsa ga oklepa
težka, železna oprava, na nogah ima
škornje in dolge, črne blače; zraven
njega pa leži na tleh svetla čelada.

„Tisočkrat bodi Bogu hvala!“ spregovori ponesrečenec ves vesel, ko zapazi tujega mladeniča. „Več ko tri ure že ležim tukaj in kličem na pomoč, toda v tej neizmerni goščavi me ne sliši nihče, in tudi do gradu ni segel moj glas.“

Pri teh besedah pokaže navzgor, in zdaj zapazi Janko v veliko začudenje ponosen grad, ki se mu je med njegovim potovanjem skozi gozd popolnoma skrnil, navpično nad seboj, pa vendar še v taki višavi, da lahko razume, kako da niso slišali na gradu vitezovega glasu.

„Preskrbi mi požirek vode, ljubi mladenič, kajti mene žeja, kakor da bi imel sam ogenj v grlu,“ prosi vitez s trepetajočim glasom. „Jaz sem čisto obnemogel.“

Janko pobere takoj krasno čelado in se spravi čez strmo skalovje zopet

navzdol, da bi poiskal kje kakšen studenec. V veliko veselje zapazi ne daleč od mesta, kjer je stal vitezov konj, curljati iz pečine kristalno čisti vir; napolni čelado in se povrne kolikor mo goče hitro nazaj k žejnemu vitez, ki hlastno in s trepetajočimi rokami seže po zaželjeni vodi, katero bi bil koj v eni sapi izpil, če bi mu ne ubranil Janko v strahu, da bi mu škodovala.

„Ah,“ pravi vitez vzradoščen, „to je bilo dobro! Vse moje življenje mi še voda nikdar ni tako dobro dišala, ko danes. Zahvalim se ti, moj mladi rešitelj, zahvalim se ti prav pristréno za tvojo pomoč. Kdo ve, kaj bi se zgodilo z mano brez tebe.“

„Rešili bi Vas gotovo, blagorodni gospod,“ odgovori Janko, „kajti gotovo bi Vas na gradu pogrešali in Vas začeli iskati, če bi izostali dalje časa.“

Vitez se nasmehlja, potem pa odvrne: „Ne, moj prijatelj, tega bi ni storili; kajti jaz nisem na tem gradu Hohenwart doma. Moj grad leži daleč, daleč od tukaj, več ko tri dni hoda. Da bi obiskal svojega prijatelja Hartwiga pl. Hohenwart, sem prišel v te kraje popolnoma sam brez vsakega služabnika.“

„Vendar, gospod, kako ste prišli v ta tužen položaj, v kojem sem Vas našel?“ vpraša Janko radovedno viteza.

„Temu sem jaz sam kriv,“ mu odvrne ta. „Pred kakimi tremi urami sem dospel skozi sotesko na ozko pot, ki vodi k gradu. Kar zapazim to visoko skalovje, in ko ga delj časa ogledujem, mi pride na misel, da bi splezal nanj; mislil sem namreč, da mi bo možno, si iz te višočine natančneje ogledati krasni grad in okolico, kajti več ur sem jahal skozi gozd, ne da bi videl kaj drugega, ko drevje in zopet drevje. Toda, da ti na kratko povem, ljubi mladenič, to predrzno plezanje bi bil skoraj poplašal s svojim življenjem. Med tem namreč, ko sem ogledoval grad, mi naenkrat spodrsne in zdrčal sem po tej-le strmini tu dol.“ Pri teh besedah mu pokaže mesto, kjer je bilo skalovje skoro popolnoma navpično, potem pa nadaljuje: „K sreči mi je bilo možno, da sem se obdržal na mladem drevescu, sicer bi bil izgubljen. Z največjim naporom sem skušal vstati, a mi ni bilo mogoče, kajti pri padcu sem si ranil desno nogo tako, da se nisem mogel premakniti niti naprej niti nazaj, in na tem-le mestu, kjer sem še zdaj, sem obležal. Klical sem in zopet klical pomoči, a slišal nisem drugega, nego rezgetanje zvestega konja, ki pa mi ni mogel pomagati.“

„In ravno Vašemu konju se imate v prvi vrsti zahvaliti, blagorodni gospod, da sem Vas našel,“ odvrne Janko, „kajti slišal sem njegovo rezgetanje in postal pozoren. Nogo ste si zelo ranili, pravite? Dovolite mi, gospod vitez, naj si jo ogledam, kajti nekoliko se razumem na bolečine.“

Brez ugovora mu ta dovoli, in ko ogleduje mladenič delj časa nogo, vidi, da je na večih mestih koža popolnoma vdrtá, in na enem mestu noga zmečkana.

Janko opere rane s svežo vodo, obloži bolečine s hladnim listjem in obveže nogo, kolikor je bilo po okoliščinah mogoče. Nato pa vpraša:

„Se čutite, blagorodni gospod, dovolj trdnega, jahati konja?“

„Jaz že mislim,“ odvrne vitez. „Ko bi ga le mogel zasesti!“

Ker bi ne bilo nikakor mogoče, spraviti žival na to strmino, ne preostane vitezu nič drugega, nego splezati s pomočjo mladeniča čez pečine do konja, kar se mu tudi posreči, akoravno dela še ta kratka pot ranjencu grozne težave. Ko zagleda konj zopet svojega gospodarja, začne veselo rezgetati. Vitez se vsede v sedlo, in Janko pelje varno konja za uzdo po težavni, strmi poti na grad.

Sele čez pol ure dospeta do grada Hohenwart. Zdaj zadoni po gradu stražnikov rog, v znamenje, da pridejo gostje; most na verigah pade, in grad sprejme prišleca pod svojo gostoljubno streho.

Janko dobi gospodarja.

Na stopnicah, ki vodijo v grajsko dvorišče, stojita vitez Hartwig in njegova soproga.

„Pozdravljen, ljubi Kuno!“ zakliče Hartwig ves vesel prišlemu vitezu, v kojem spozna Kuna pl. Werbenfels, svojega najboljšega prijatelja in tovariša. „Kako me veseli, da te vendar enkrat zopet vivim!“

Oba prijatelja se pristrčno pozdravita, spregovorita nekoliko besed, in tudi soproga, gospa Ida, poda prijazno vitezu roko.

Nato predstavi vitez Kuno svojega spremljevalca, pripoveduje, kakšna nesreča se mu je prigodila, in da se ima zahvaliti samo pravočasni pomoči tega mladeniča, da je dospel na grad.

Med tem, ko pomaga Janko ranjenemu vitezu s konja, se mu Hartwig pristrčno zahvaljuje. Nato zanesejo služabniki Kuna v sprejemno sobo, mladeniča pa pelje na posebno povelje Hartwiga njegov oproda v izbo za družino, kjer ga pogostijo z jedjo in pijačo.

Kmalu se nabere okrog Janka precej brezposelne družine. V tistih časih je bil namreč prihod tujca vsekakor mal dogodek v enoličnem življenju prebivalcev gradu. Ne traja dolgo, in Janko in družina, ki se je nabrala v sobi, se začnejo kaj živahno pogovar-

jati, tako, da je mladenič komaj odgovarjal na vsa vprašanja. Sprašujejo ga, odkod prihaja, kam gre in kaj je novega zunaj po svetu.

„Če me le pustite toliko v miru, da se malo pokrepčam,“ pravi Janko ves zadovoljen, „potem vam povem kar in kolikor hočete. Zdaj pa ne morem obenem na vsa vprašanja odgovarjati in povrhi še krmiti prazen želodec.“

Posli pustijo torej Janka v miru, da se pošteno pokrepča.

„Sedaj pa,“ pravi Janko, ko je zadostil zahtevam svojega lačnega želodca, „lahko vprašate karkoli hočete in videli bode, da nisem tako neumen, kakor mogoče izgledam.“

„Govori in povej, odkod prihajaš?“ ga vpraša debel možiček z okroglim licem, kakor polna luna. To je kuhar Bernard, jako važna oseba, kakor se lahko razume.

„Jaz prihajam iz Švabskega od neke vode, v koji plavajo veliko večje ribe, kakor ste jih vsi skupaj kedaj videli.“

„Oho,“ se razjezi kuhar, „le ne tako pretiravati. Mi že vemo, kako velika je riba. Ravno pretekli teden sem potegnil eno iz grajskega ribnika, ki je bila skoro šest čevljev dolga.“

Posli se začnejo smejati, kajti Bernard je bil znan kot velik širokoustnež. Pa Janko mu ne ostane dolžen odgovora.

„Hm,“ pravi zaničljivo z rameni migajoč, „v vodi, pri koji sem jaz rojen — imenuje se Bodensko jezero — sem videl ribe, ki so bile en dan dolge in pol dneva široke; in preko njihovih hrbtov bi lahko letel iz Švabskega v Švicarsko in bi se niti ne zmočil, če bi ne padel v vođo.“

Krog in krog se začne vse na glas krohotati; še celo debeli kuhar se smeji in priznati mora, da je ta mladenič še večji šaljivec nego sam.

Ko je bilo zopet vse mirno, nadaljuje Janko svojo povest:

„Doma sem torej ob Bodenskem jezeru. Ali stoji še hiša, v koji sem bil rojen, ali jo je požrla že kaka velika riba, ne vem, kajti dolgo, dolgo vrsto

let je že preteklo, odkar sem bil zadnji čas v domačiji. Stariši so mi, žalibog, že zdavnaj umrli; očeta, ki je bil ubog ogljar, sploh nisem poznal, na mater se pa tudi več prav ne spominjam. Kot ubogo, zapuščeno siroto so me vzredili dobrosrčni ljudje in me poslali pozneje v mesto k nekemu možu, ki je znal gosti na raznovrstna godala, posebno pa piskati na piščalko. Piskati je znal tako kakor še nihče pred njim, kar svet stoji, in tudi ne bo nihče za njim. Pri tem možu sem živel štiri leta, bil njegov učenec in pomočnik. Kar pride mojemu dobremu moštru na misel, zatisniti oči in jih nič več ne odpreti. S krvavečim srcem sem ga spravil k zadnjemu počitku, kajti bil je blaga duša in mi je večkrat dejal: „Janko, bodi priden, potem ti ne bo manjkalo nič, in ti boš srečni Janko.“ S tem opominom, z nekoliko prihranjenim denarjem in s to-le piščalko sem zapustil kmalu po mojstrove smrti mesto, šel v svet, in sedaj iščem novega gospodarja. Pa nobenega ne morem najti, ki bi mi bil po volji, in ker tudi jaz nisem vsakemu po godu, ostanem sam, hodim od vasi do vasi, od mesta do mesta, se oglašim večkrat na kakem gradu in muziciram ljudem, ki me ličejejo poslušati. Kdor pa me noče poslušati, naj si pa sam gode. Tako, sedaj veste vse,“ konča Janko svojo povest.

Pa njegovi poslušalci niso še s tem zadovoljni, ampak hočejo še zvedeti, kako se je seznanil s tem vitezom, ki ga je pripeljal na grad.

Mladenič pripoveduje radovednežem nato tudi ta dogodek, in vsi ga poslušajo tako pozorno, kakor duhovnika v cerkvi. Ko konča, mu seže v besedo črnolas oproda in pravi:

„Viteza Kuna pl. Werdenfels poznamo mi na tem gradu že dolgo let. On je eden najboljših gostov, ki se oglasijo tu pa tam na našem gradu Hohenwari. Piskač, danes te je doletela sreča, in če nisi ti srečni Janko, nočem biti nič več Karol. Vitez Kuno je blaga duša in stavim glavo, da ti bo de tvojo uslugo vitežko poplačal.“

„Ni potrebno,“ pravi nato Janko, „jaz sem s tem že zadovoljen, da sem pomagal vitezu, ki je — kakor praviš — blaga duša, ne pa kakemu klativitezu.“

Še ni popolnoma izgovoril, kar vstopi sluga viteza Hartwiga. Ko zapazi Janka, mu reče:

„Prijatelj, ti nič ne zvoní v desnem ušesu? Zgoraj v sobi sedi vitez Kuno pl. Werdenfels pri našem gospodarju in te hvali čez vso mero. Zapovedal je, da moraš priti takoj k njemu, ker ti mora povedati nekaj važnega. Idi takoj!“

„Ali ti nisem pravil,“ kriči Karol za njim, „da si ti srečni Janko?“

Ko stopi Janko v sobo, ga pozdravita in sprejmeta oba viteza prav prijazno. Nato mu zapove vitez Kuno, naj pripoveduje, kdo je, odkod prihaja in kam gre; kajti med potjo ni imel dovolj časa, da bi poizvedel o vsem tem.

Janko pripoveduje nato vse, kar je že prej povedal spodaj v sobi poslom. Ko konča, ga vpraša vitez Kuno:

„Torej, ljubi Janko, ti si iščeš gospodarja? Jaz bi sicer vedel za enega, pa ta ni godec. Hočeš li vstopiti v mojo službo? Jaz te vzamem rad k sebi in ne bo ti šlo slabo.“

Janko dolgo ničesar ne odgovori, a čez nekaj časa pravi ves vesel:

„Plemeniti gospod, če hočete res sprejeti mene, ubogega Piskača, v Vašo službo, Vas zagotovem, da ne najdete na celém svetu zvestejše in udanejšše duše, nego sem jaz. Na veke Vam hočem biti hvaležem, kajti, kakor veste sedaj, sem jaz ubog berač, ki si moram zaslužiti krvavo vsakdanji kruh.“

„Ni ti treba nič prositi, ga zavrne smehljaše Kuno. „Kakor sem rekel, tako ostane, in kakor hitro bom delo toliko okreval, da bom šel zopet lahko domov, me bodeš spremljal.“

Kako srečen je Janko pri teh besedah! Od samega veselja hoče poklekniti pred viteza in mu poljubiti roko; toda Kuno mu zabrani z besedami: „Pusti to, pusti, ljubi Janko!“

Sedaj mu čestita še vitez Hartwig k tej sreči, ki ga je doletela tako nenadoma:

„Prijatelj, boljšega gospodarja bi ne mogel najti, če bi ga iskal tudi noč in dan, leto za letom.“

„To verujem prav rad,“ odvrne Janko in pogleda hvaležno viteza Kuna pl. Werdenfels, ki sedi smehljaše ob strani svojega prijatelja. „Pa tudi jaz se bom vsikdar potrudil, pokazati mojemu novemu gospodarju, da ni storil te dobrote kakemu ničvrednežu.“

„To si dobro povedal,“ pravi nato Kuno in ga trka pohvalno po širokih plečah.

Nato se poda Janko zopet v družinsko izbo, kjer ga sprejmejo posli z veseljem in mu čestitajo k njegovi sreči.

Srečni Janko.

Po večdnem obisku se poslovi vitez Kuno od svojega ljubljenege prijatelja Hartwiga in njegove soproge, ter se poda v spremstvu Janka domov na svoj grad Werdenfels. Tri dni polovati je še dandanes za marsikoga hudi napor, ko imamo železnice in druge vožne ugodnosti, koliko hujše pa je bilo to nekdanj, ko so bila pota siaba in nevarna radi roparjev in razbojnikov. Vendar sta vkljub temu dospela vitez Kuno in njegov novi služabnik srečno na grad Werdenfels.

Janko je že po poti opazil, da je njegov gospodar v vsakem oziru blaga in dobra duša. To mnenje pa se mu je še utrdilo, ko je spoznal grajsko življenje. Tu na gradu niso poznali pustega, sirovega pijančevanja in pohajkovanja, ampak prebivalci so bili pobožni in lepega vedenja. Janko se je vsak dan zahvaljeval Bogu, da mu je podaril tako dobrega gospodarja. Nasprotno pa je imel tudi vitez Kuno od dne do dne rajši novega služabnika in mu bolj in bolj zaupal.

V podnožju hriba, na kojem je stal grad, se je razprostirala mala, tiha vas. Semkaj je prihajal Janko večkrat, posebno ob nedeljah, ter gošel pod košato, zeleno lipo na svojo piščalko.

Mlaidenke in mladeniči so se zbirali k plesu, stariši pa so posedali na klopih ter se radovali nedolžnega veselja svojih otrok in se spominjali lepih časov, ko so se tudi oni tako brezskrbno veselili.

Bila je zopet nedelja. Janko se poda, kakor navadno, po peščen poti v tiho, mirno vas. Pot ga pelje mimo hišice, ki je bila oddaljena od vasi kakih 10 minut.

Pred hišo sedi na leseni klopi star mož; lasje so mu že večinoma izpadli, le tu pa tam pokriva še kak srebrno sveto sivo glavo. Z desnico si podpira glavo, kakor da bi o čem važnem premišljeval.

Janko do danes tega moža še ni opazil. Ko zasliši starček korake, dvigne glavo, in ko spozna piskača, ga milo nagovori:

„Janko, greste k lipi?“

Janko se začudi, ker ga je nagovoril mož danes prvokrat, vendar stopi počasi k njemu in ga vpraša:

„Vi me poznate?“

„Pravzaprav Vas ne poznam,“ mu odvrne starček. „Pa slišal sem že večkrat Vaše ime, in mogoče ste že tudi Vi kaj slišali o starem Fridolinu. Na gradu še brž imenujejo včasih moje ime.“

(Konec prihodnjič.)

Smešnice.

Ne more dati po ceni. Dva Medjimurca prineseta na sejem v Ljutomer brezove metle. „No Imbro“ — vpraša Matek — „po čem boš tržil svoje metle?“ — „Po grošu,“ odgovori Imbro. — „Vseeno,“ pravi Matek; „niti tek. — „Da! kaj čem zahtevati več, saj sem šibje nakradel,“ se odreže Imbro. — „Vseeno,“ pravi Matek: „niti jaz ne morem dati tako po ceni, čeravno sem nakradel že izgotovljene metle.“

Pozabil je. France, opotekajoč se iz krčme: „Presneta dlaka! Dežnik sem pozabil v krčmi.“ — Jožko: „Torej si idi ponj.“ — France: „Ali plačati sem pozabil.“

Kaj je novega po svetu?

Vlada ni hotela priporočati cesarju izvolitev poslanca Ivana Hribarja, kot ljubljanskega župana v potrjenje. Ker je bil pri drugi volitvi zopet Hribar izvoljen za župana, je vlada ljubljanski občinski svet razpustila in postavila vladnega komisarja, viteza pl. Laschan, ki vodi posle županove. V pomoč mu je imenovala vlada nekaj mož iz obeh slovenskih strank, ki sodelujejo pri mestni upravi. Pri tej priliki se je pokazala takoj nemška pest: uradni razglasi so mesto samoslovenski, nemški in slovenski. — V Inomestu na Tirolskem se je pričel dne 9. t. m. splošni avstrijski katoliški shod, katerega se udeleži tudi nekaj Slovencev. Mladinsko organizacijo zastopa načelnik slovenskih Orlov, brat V. Jeločnik. — Kolera, katera je prejšnji teden za nekaj časa prenehala, se je začela zopet širiti. Da se ne vgnezd

k nam, držimo se reda in snage. — Trgovec Hladnik, kateri je poslal svoji materi gospej Hamerlitz v Logatecu na Kranjskem strupene kroglice z namenom, da bi jo zastrupil, je bil pred ljubljanskimi porotniki obsojen le radi goljufije na sedem mesecev težke ječe. — V začetku prejšnjega tedna so bile na Ogrskem velike povodnji. Porušenih je mnogo hiš in mostov. — Katoliki na Španskem se zelo odločno branijo proti napadom svobodomiselstva. Špansko ljudstvo je po ogromni večini katoliško misleče. Brezvestni hlapci liberalizma pa zanašajo dan za dnem seme razdora med ljudstvo in šuntajo proti veri in duhovnikom. — Špansko ljudstvo se je začelo zadnji čas odločno potegovati za svoje verske pravice. Prirejajo se številni shodi, na katerih daje verno ljudstvo čueta za svoje verske svetinje. — Češki

državnozbornski poslanci se nameravajo združiti v enoten češki klub. — Na Dunaju se je vršil dne 14. in 15. septembra velik združni shod za celo Avstrijo. Med drugimi ima poročilo tudi naš dobro znani organizator gospod Vlado Pušenjak. — Pred ljubljanskim porotnim sodiščem je bil na smrt na vešala obsojen delavec Franc Martinjak. Umoril je na zverinski na-

čin svojo ženo. — Slovenska dijaška zveza je imela dne 23. avgusta svoj letni občni zbor v Št. Jakobu na Koroškem. Predsednikom je bil izvoljen jurist Tonček Ogrizek. — Naši slovenski jeruzalemski romarji so prišli zdravi in srečni v Jeruzalem. Poslali so šentiljskim Slovencem k otvoritvi „Doma“ brzozjavni pozdrav.

Orli.

Orli-Sokoli-Jahnovci. Večkrat se je že povpraševalo, kako bodi razmerje in prijateljsko občevanje med našimi telovadci Orli na eni, med Sokoli ter Jahnovci na drugi strani. — Odkrito! V tesno prijateljstvo z liberalnimi Sokoli in nemškimi, oziroma nemškutarskimi Jahnovci ne more pošten in značajan Orel nikdar vstopiti! To stoji! Nikdo nam sicer ne more predbacivati, da izdajamo načela Orlov, če prijazno občujemo s Sokoli v zasebnem življenju, ne, kajti to zahteva od nas že uljudnost, kakor mora biti uljudnost sploh poleg značajnosti in poštenosti ena glavnih čednosti slovenskih Orlov. Vendar, bratje, nikdar ne sklepati preintimnega prijateljstva s tistimi, ki nas ob vsaki najmanjši priliki blatijo in psujejo. — Ker so Sokoli doznali, da jim ni več moč razrušiti organizacije Orlov, izdano je tajno sokolsko geslo: „Skušajmo Orle s prijaznostjo zvoditi v sokolske vrste.“ Sem pa tje se se utegne pripetiti, da bode odpadlo nekaj fantov, ki se jim dopade frakarija, a klana zrna bodo ostala naša. Pozor torej pred tistimi, ki so namazani z liberalno sokolsko prijaznostjo! — Nemški Jahnovci pa sploh ne smejo eksistirati za Orla. Če že moraš v delavnici mogoče sodelovati z Jahnovcem, to je nemškim turnarjem, a pomni, da zunaj delavnice vajino preprijazno občevanje ni dobro. Pri nas v Celju se noben Orel še ne zmeni za nemškega turnarja. Kajti nemški turnarji so res novodobni turški janičarji, samo širokih hlač in

zavoja okrog glave še nimajo. — Zatorej Orli, držite se orlovsko, in četa naša bo močnejša, kot so čete naših nasprotnikov! — Na zdar! — Član Orla v Celju.

Slovenskim mladencičem.

V veseli družbi kupa poje;
Na zdar! Življenje za naš dom!
Tako prisega vsak po svoje;
Domovju v bran stal vedno bom.

Oči mlade, kako žare,
Srcé in roka čuti moč — —
Dokler le fantje ti žive,
Ne bo slovenska zarja proč.

A skušnja, britka nam je priča,
Da tukaj vino govori.
Besedo, ki kot fant zabiča,
Le redkokdaj kot mož drži.

Pričnejo skrbí in nadloge,
Za srečo fant po svetu gre; —
Tam šege tuje, šege mnoge,
Kót mož za dom svoj več ne vé.

Zakaj li to? — pač brez povoda;
Lahko bi bil Slovenec ostal!
Rojen Slovenec, tajč prisma
Je žalibog iz nja postal,

Zarotim vas, mladenči dragi:
Svét bodi vam slovenski dom!
Vstrajajte zvesto v dobri nadi,
Če treska tudi nemški grom.

Ko v družbi kupe žvenketajo,
Vam bodi vedno pred očmi:
Besede same ne veljajo,
Le pravi čin moža stori!

Janko iz Žiž.

Dekliški vrtec.

Povzdignimo rejo perutnine! Reja perutnine je važna panoga našega narodnega gospodarstva. Takoj, ko stopiš na kako kmečko dvorišče, spoznaš na številu in plemenu perutnine, kaka gospodinja vlada v tej hiši, ter ali so domače hčere zavzete za napredek v domačem gospodinjstvu ali ne. Maloštevilna jata perutnine, a še tista mršava in malovredna, nam takoj priča, da tudi drugo gospodinjstvo ni bogve kaj prida. Nasprotno pa dobiš takoj nekake simpatije do gospodinje in domačih hčera, če vidiš kokoši boljše pasme in drugo perutnino izbranih plemen. Če tudi ti preti gosak te kavsniči, vendar ti veselo tekanje raznih skupin perutnine nudi veselje. Perutnina je dandanes važna stroka slovenskih gospodinj. — Naše stajerske kokoši so znane daleč po svetu po svojem okusnem mesu. V zadnji številki „Našega Doma“ sem čitala recepte „stare kuharice“ o napravljanju jedi iz piščancev in ostale perutnine. Res dobri recepti! A malo pomagajo še tako dobri recepti in navodila, če pišče ni rejeno, ali če je perutnina takega plemena, ki ne nudi okusnega mesa. — Držimo se torej dekleta teh pravil: Na domačem dvorišču imejmo perutnino boljših plemen, skrbimo pa tudi, da bomo perutnino dobro oskrbovali. — Boljša plemena si lahko preskrbimo potom podružnic kmetijske družbe, naprednega oskrbovanja pa se navadimo iz knjig te stroke in tozadevnih predavanj. — Anica S.

Dobra gospodinja. Nadaljevanje receptov: 3. Piška kot paprikaš: Osnaženo, razrezano, soljeno in z ruščo papriko potreseno piško deni v vročo mast, kjer se je že sprajil luk. Ko se je meso ožutilo in omehčalo, odlij nekaj masti v drugo ponvico, ter v njej zarumeni malo moke in malo ribanega kruha ter dolij z juho, če je ni, z vodo. Precedi potem omako, deni v njo popraženo piškino meso. V zadnjem trenutku dodaj še nekaj kislega vrhnja. — 4. Piška s paradajzi. Ravno

tako kakor 3., samo, da se doliva omaka s precejenim paradajzovim sokom. — 5. Piška v rižu ali laški rižoto. Razgrej nekaj masti, prideni, če imaš na razpolago, malo muzga, praži v tem nekaj luka; ko si vzela pražen luk zopet iz masti, deni v ponvo osnaženo, razrezano in soljeno piško, praži jo morda 10 minut, potem prideni toliko šak opranega riža, kolikor bo oseb pri mizi, nato pa se po malem doliva z juho (vodo). V kratki pol urici je rižoto gotovo, ker riž ne sme biti razkuhan. Serviraš potem lahko tako, da deneš meso na dno skledice, potem riž, ki mora biti precej debelo posut s parmezanom, ali pa deneš ves rižoto v namazan „model“ ter povezneš na primerno velik krožnik in potem potrošiš s parmezanom. Ob času graha se ga večinoma tudi nekaj pridene. — Uporabljati je pri vseh treh receptih le mlado kuretinu ali teletino. — Prihodnjč nadaljuje stara kuharica.

Bodimo odločne Slovenke! Bilo je na nekem cerkvenem shodu. Med drugimi prodajalci raznih nabožnih reči, je bila tudi neka deklica iz mesta. Že na prvi pogled se je spoznalo, da je pravo, slovensko narodno dekle kajti, njene prsi je dičil znak dekliške zveze. To videč, je neki nemškutar začel njej v nemškem oz. v nemškutarskem jeziku hvaliti vse, kar je nemškutarskega. Grajal in zaničeval je pa svojo rodno zemljo, Slovenijo in svoj mili materni, blagoglasni slovenski jezik, češ: »Slovenci so prav za nič; slovenska kri, slaba kri. Le Nemec je gospod in korenjake«. Dekle pa mu v slovenskem jeziku zabrusi v obraz: Kdo pa je zmagal l. 1878. v Bosni in Hercegovini, ali ne Slovenci? »Da«, pritrdi nemškutar. Dekle na to: »Ali pa niso tudi dandanes Slovenci vedno prvi v boju in v zmagi? Kjer je sovražnik najbolj nevaren in trden, tje morajo Slovenci v boj iz katerega se vračajo vselej kot zmagovalni junaki. Nemec pa zbeži ako se le prst skrivi pred njim. Proč torej izdajalci naše domovine; me dekleta nimamo s takimi ljudmi nič opraviti in se tudi z njimi ne pogovarjamo«. »Kako ste vi nobel«, reče nemškutar. Dekle odgovori: »To pa zato, ker sem ponosna na to, da sem hči slovenskega naroda. Ta čut mi ne bo nihče iztrgal iz mojega za slovensko domovino vnetega srca«. Na to je začela z milim glasom peti pesem: »Hej Slovani! Nemškutar pa jo je z dolgim nosom popihal. — Kaj rečeš dragi čitatelj o takšnem dekletu? Ali ne osramoti takšno dekle s svojo odločnostjo mnogo tistih, kateri tudi pravijo

da so Slovenci; kadar je pa treba to odločnost tudi v dejanju pokazati so pa le veterinjaki, podobni petelinom na strehi kateri se po vetru ravnaajo. Na takšne značaje, kakor je to dekleta je lahko ponosen slovenski narod. O, kako čisto drugačni so pa nekateri naši mladeniči in dekleta. Komaj pridejo malo v druge, malo boljše kroge že zatajijo svoj materni jezik, in svojo domovino. Izdajalci! Ako hočemo biti pravi rodoljubi moramo biti odločni in pogumni kadar se gre za pravice našega naroda. Nikdar se ne smemo sramovati svojih

načel ampak pokazati moramo širji javnosti da smo res vojščaki in boju za krasno slovensko domovino. Da se pa ta načela tudi izpeljejo je treba včasih marsikaj žrtvovati kakor, čas, trud, denar i. t. d. Toda katoliško naroden Slovenec in Slovenka se ne ustraši takšnih žrtv. Kadar bodemo tako utrjeni v vsem potrebnem za našo obrambo tedaj bodemo stali močno, liki skali v morju, opirajoč se na svoja večna, vzvišena načela. Da bi se to že kmalu zgodilo to srečno želi

mladenič na zelenem Pohorju

Društveni glasnik.

Marenberg. Kdo bi si bil pred enim letom mislil, da se ustanovi Marijina družba tudi pri nas, v tako razvpitem Marenbergu! In vendar je res! Kar se je zdelo nemogoče, to se je zgodilo dne 28. avgusta, na prelepi praznik Srca Marijinega. Oh kakšno veselje! Taka radost nas prešinja, kako smo zadovoljne in srečne, da se smemo zvati Marine hčere! Ustanovila se je družba pod skrbnim nadzorstvom in veliko požrtvovalnostjo našega preč. gosp. kape-lana Fr. Škofa. Naša družba sedaj še sicer ni velika, a upati je, da se kmalo poveča. Zatorej pa vi vsi, kateri ste še sedaj zaostali, vzdramite se iz vašega spanja, da ne bodete svoja mlada leta posvetili Satanu in potem te stare kosti šele dali Bogu. Ti pa Marijina družba, rasti, krepiti in razcvitaj se!

Zborovanje slovenskih mož in mladeničev na sv. Višarjah. Srečna je bila misel slov. kršč. soc. Zveze za Koroško prirediti letos romarski vlak za može in mladeniče na sv. Višarje, ktere letos obhajajo 550 letni jubilej svojega obstanka, ter z romanjem ob enem spoviti tudi zborovanje mož in mladeničev na sv. Višarjah. Misel se je udeležila, ko je pripeljal dne 27. m. vlak 376 vrlih mož in mladeničev iz Spodnje Koroške in sosedne Štajerske na sv. Višarje. Gora višavska, lahko si ponosna! Saj se je zbrala prvičkrat v Tvojem starodavnem svetišču navdušena četa bojevnikov za vero in domovino združenih v slov. kršč. soc. Zvezi za Koroško. Pa ta dan si imela še tudi drugo veselje. Počastil Te je namreč ta dan s svojim obiskom prevz. g. dr. A. B. Jeglič, knezoškof ljubljanski, ki je naprošen od koroške slov. k. s. Zveze radovoljno prevzeti nalogo nagovoriti na sv. Višarjah koroško slovensko moštvo in mladino. In kaj Ti je povedal, krščanska mladina, ta vneti naslednik apostolov. V svojem cerkvenem govoru na večer dne 27. pr. m. pri katerem je bilo pričujočih okoli 1000 vernikov, Te je v znesenih besedah opominjal k ljubezni do Boga in Marije. Te svaril pred grehom, zlasti pred sovraštvom, in pijančevanjem in nečistovanjem ter Te vabil v hišo čednosti, da tako dosežeš po svoji smrti namen svojega življenja, večno zveličanje. Na zborovanju, ki se je vršilo po cerkvenih opravilih prihodnjega dne pod milim

nebo, pa si iz ust istega nadpastirja čula še mnogo drugih za Tvoje življenje potrebnih naukov. Evo tukaj vodilne misli tega govora:

Dandanes je treba skrbeti za skupnost. Če je kdo sam, ne more kaj doseči. Zato so se ustanovile kršč. soc. Zveze katerih je namen izobrazovati ljudstvo na temelje vere in narodnosti. Vera nam pove namen našega življenja. Vero je treba povsod braniti. Izvrstno sredstvo za to so pristop k krščanskim društvom in čitanje krščanskega časopisja. Da pa na potu dobrega se omagamo je treba imeti trdno voljo, s katero premagujemo svoje strasti. Poleg vere smo pa dolžni ljubiti tudi svoj materni jezik. To tirja od nas že naravni zakon, da to ljubimo, kar od starišev podedujemo, in to zahteva od nas tudi sveta vera, ki nas uči, da je božja volja, da je toliko raznovrstnih jezikov. Ljubimo zato svoj slovenski jezik! Govorimo povsod v čisti slovenščini in ne sramujemo se pred nobenim narodom! Glejmo pa tudi, da se bodo v šoli naši otroci vzgojevali v ljubezni do vere in do narodnosti. Pa slovenskega mladeniča mora dičiti tudi ljubezen do čednosti. Proč s surovostjo, proč s pijanstvom, ponočevanjem, zapeljevanjem! Fantje čisti bodite, da iz čistih fantov in čistih deklet vzraste čil in zdrav slovenski rod! Ko je visoki cerkveni knez spodbujal tudi še slovensko duhovščino, naj dela med ljudstvom v tem smislu, je sklenil svoj za naše nadalnje organizacijsko delo gotovo velevažen govor, s pozdravom: Hvaljen bodi Jezus Kristus, na vekomaj amen. Nato se zahvali v iskrenih besedah prireditelj tega zborovanja neumorno delavni načelnik koroške s. k. Zveze č. g. dr. L. Ehrlich Prevzvišenemu za njegove plemenite nauke navdušujoč navzoče k vstrajnemu delu in k pogumni brambi naše lepe slovenske domovine. Vojska je huda in dolgotrajna, a potrpiamo in rešili bomo svoj narod!

Ko je na koncu nastopil še č. g. Rozman, župnik v Črnečah, ki je bodril zbrano moštvo in mladino k stanovitnemu izpolnjevanju teh lepih višjepastirskih naukov, podelil nam je Prevzvišeni svoj škofovski blagoslov, na kar so zapeli pevci nekaj lepih rodoljubnih pesmij, na koncu katerih se je zborovanje zaključilo. Uvrstili smo se nato v dolgo procesijo in smo moleč sv. rožni venec vzeli slovo od Višarij,

obljubivši Materi božji, da ji hočemo biti zvesti do konca, zvesti posebno glede teh velikih dolžnostij, na katere smo bili na tem svetem mestu opomenjeni in za nje navdušeni. Da bi nam nebesa naklonila še mnogo takih vsestransko dobro uspelih zborovanj! Po delu do zmage!

Iz nemške Koroške. Nemila usoda mi je zavela — s trebulom za kruhom sem moral med Nemce. Snidel sem se z marsikaterim Slovencem iz Štajerske, Kranjske in Primorske. Po govoru sem spoznal rojaka, odgovoril ga v milem maternem jeziku, a žal, marsikateri me ni hotel umeti. Obrnil sem se vstran in si otrl solza pomilovanja in žalosti. Povodom tega sem spisal pesem Slov. mladeničem (Glej predel za »Orle«) ter prosim, blagovolite je vsprejeti v kotichek »Našega Doma«.

Sv. Jurij v Slov. gor. Poročilo o delovanju dekliške zveze. Ustanovni shod 27. februarja 1910. Navzočih nad 70 mladenk. Razloži se pravilnik dekliške zveze in označi njen pomen. Klampfer Marija prednaša pozdrav. Androjna Marija izvaja, kako velikanskega pomena je za narodovo moč, za telesno in duševno njegovo čilost, za njegov obstanek in napredek plemenito, rodoljubno in požrtvovalno ženstvo. In za tako bi se naj mladenke izgojevale v svojih dekliških zvezah. Kaže na zgodovinsko dejstvo, kako so se mladenke in žene vseh narodov odlikovale s prav čudovito ljubeznijo do svoje domovine. Takega ženstva je treba zlasti slovenskemu narodu in dosegli bomo boljšo bodočnost.

Roškar Marija povdarja: če tudi imajo v prvi vrsti moške in mladeniči pravico in dolžnost segati v življenski boj za obrambo resnice in pravice, more tudi ženski spol neizrekljivo dobrega storiti v prosep in blagor domovine. Samo spoznati moramo ta svoj poklic, najti moramo prava sredstva potom prave izobrazbe. Razloži, o čem vse se bo govorilo na dekliških shodih. Gospodinski poklic mladenke je najvažnejši in vse, kar je stem v zvezi. Požrtvovalna mladenka pa bo našla prilike dovolj, da bo tudi branila svojo vero in pravice svojega ljudstva. Najlepša priprava za to ji bodo shodi dekliški.

Ferlinc Marija navdušuje mladenke za zvezo. Pojasnuje, kako se gibljejo drugod in združujejo v bramben delokrog mladenke, časten po številu. Vendar glavno naj ne bo število, ampak duh, v katerem delajmo. Jež Lizika deklamuje Gregorčičevo: Pogled v nedolžno oko. Pesem se pojasni in se opozarja, da bodo imele deklamacije pri poučnih shodih namen, da se bodo mladenke vadile pravičnega jezika, dobrega prednašanja in dostojnega nastopa. Dekliški pevski zbor je zapel par mičnih pesmic, na kar se je shod zaključil.

Drugi shod, dne 4. aprila. Prišlo je 90 članic.

Rotman Julka govori o snagi, ki je ljuba Boga, ki je draga ljudem in je polovica življenja in blaga.

Bauman Marija podaja navodila pravilne molžnje. Povdarja, kako je snaga potrebna zlasti pri tem gospodinskem opravilu.

Trinkavs Marija opiše mladostna leta Ivanke Dark, Bajc Ana deklamuje pesem Gregorčičevo: Cvetice na gomili. Ferlinc Roza pesem pojasni in povdarja, da so nam ravno cvetke na gomili, s katerimi častimo spomin svojih rajnih, pomemben znak prihodnjega vstajenja. Štravs Marija priporoča mladenkam pogum in vztrajnost v dekliški zvezi. Ne se bati zasramovaoja hudobnih jezikov! Zato bodimo poštene, da nam ne bo mogel nikdo kaj očitati.

Cvetko Zefka povdarja tovaršicam medsebojno ljubezen in potrpežljivost. Prijetno bo bivati v dekliški svezi, kjer bo vladal en duh, ena misel.

V odbor so bile izvoljene sledeče mladenke: Androjna Marija, voditeljica. Bauman Marija, namestnica, Roškar Marija, tajnica. Ferlinc Roza, blagajnica, Rotman Julka, namestnica.

Tretji shod, dne 8. maja. Članic nad 80. Rotman Julka govori o rodoljubnosti gospodinje. Red vodi k Bogu. Red vlada povsod v naravi. Red naj bo tudi v vsaki hiši, red glede prostora, red glede časa.

Androjna Marija povdarja varčnost, ki bi jo pač morala razumeti vsaka gospodinja. Varčna naj bo s časom, varčna s premoženjem, varčna z obleko. Več neredna in zapravljiva gospodinja v predpasniku odnese, kakor mož odpelja na vozu. Skrbna varčnost in natančnost utrjuje dom.

Jančič Antonija deklamuje: »Na potujčeni zemlji«. Ferlinc Roza govori o srčnosti. Pogumna naj bo mladenka v obrambi svoje čednosti, vere in domovinske časti. Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

Roškar Marija priporoča obrambno delo. Mladdenke darujejo K 12 v 35 za šentiljski dom. Mlakar Marija deklamuje pesem Marjino: »Srce ji daj!«

Duhovni voditelj razloži mladenkam znak »Dekliške Zveze«. Opominja jih, da hodijo pota Marjina, da posnemajo zgled Brezmadežne. Tako bodo kot prave Slovenke delale v pravem smislu za svoje ljudstvo.

Četrti shod, dne 29. junija. Navzočih 90 mladenk.

Štravs Marija priporoča tovaršicam vztrajno delo in svari pred lenobo, ki je mati vseh nesreč v telesnem in dušnem oziru. Pri različnih telesno-življenskih zadevah ne zabimo nadnaravnega dela. Prosti čas pa porabimo za delo društveno, za delo izobraževalno.

Jež Lizika govori o sovražnikih dekliškega poštenja. Vedno je slabo znamenje za mladenko, ako se udaja lahkomišelnosti, gizdavosti, slabim družbam in službam in drugim razvadam, a ji ni mar za pošteno življenje.

Caf Alojzija deklamuje: »O čuvaj cvet mladostnih let«.

Jančič Antonija opiše delovanje Ivanke Dark za obrambo domovine, njeno smrt in njeno proslavo. Navdušuje mladenke, naj jo posnemajo in branijo dom in rod z mečem prave izobrazbe, požrtvovalne ljubezni in poštenega življenja.

Bauman Marija podaja navodila pravilnega berila. Berimo polagoma, premišljeno, s svčnikom v roki. Menjavajmo berilo. Pročujmo zlasti poučne knjige in članke.

Androjna Marija poda poročilo o dekliskem sbodu pri Sv. Juriju ob j. ž. Povdarja, naj bi navdušenost, ki je vladala na tem shodu, prešinjala vse slov. mladenke. Z mično pesmico se shod zaključil.

Peti shod dne 7. avgusta ob prilike veselice mladeniško-dekliske zveze. Androjna Marija označi pomen dekliskega gibanja in povdarja, koliko lahko stori krepostna slov. mladenka v prosep vere in domovine. Navdušuje za pristop k podružnici »Slov. Straže«, h kateri je pristopilo precej mladenk. V igri »Tri sestre« so se tudi ženske uloge, zlasti Anina igrane izborno. Tako je naša dekliska zveza delovala prvo polletje. Tudi v prihodnje je naše geslo: z vztrajnim, izobraževalnim delom krepko naprej za vzvišenimi vzori!

Poljčane. Krasna je bila prireditve naše Dekliske zveze. Vres teden smo že slišali o pripravah za veselico, in radovedni, kaj da bo, smo se podali v nedeljo dne 4. t. m. po večernicah v ljudsko šolo. Ah, to je bilo lepo! Komaj se vsedemo, že zaslišamo veselo udarjanje tamburic. Vprašali smo, kdo da igra. »Domači fantje«, je bil odgovor. Tako je prav. Poljčanski fantje so bili, ki so sodelovali pri prireditvi Dekliske zveze. Vsa čast, vrlim tamburašem. Še pozneje smo se prepričale, kako lepo so udarjali ob bistré strune in nam delali kratek čas med odmori. Vrla poljčanska mladenka Jožefa Košir nas pozdravi v prelepah besedah. Klicala je svoje tovarišice, da pristopijo v društvo, in razmišljali smo njene lepe besede, kar se oglasi pod vodstvom domačega organista gospoda Ronerja prelep venček narodnih pesmi. Tudi petju smo se čudili in se vpraševali radovedno, odkod vse to v Poljčanah? »Ja, dekleta pač znajo«, odgovoril mi je tovariš. Nismo se bili pri koncu veselice, ko že zopet zazvonil zvonček: »Slavnostni govor bo«, smo si zašepetali vsi — a že je bil na odru domači bogoslovec g. Rezman, ki je govoril o pomenu in namenu izobraževalnih društev.

Komaj je končal, že se je dvignila zavesa in dekleta so začela igro »Dve materi«. Najboljše bo, če sploh nič ne popisujem, kako je bilo. Vse so igrale brez pogreška, brez vsake napake.

Ko je bila že igra pri koncu, smo se pogledali in nam vsem se je bralo iz oči: Tako bi moralo biti povsod! Pa tudi res! Dasi prvič na odru, so dekleta izvršila svojo nalogo prav častno; vsaki izrekamo srčno zahvalo za krasno igro.

Ko smo bili z igro pri koncu, se je zopet oglašil domači pevski zbor in nam prav lepo zapel pesem »Lahko noč.« Da, lahko noč, noč sladkega in veselega počitka lahko želimo vrlj poljčanski mladini tudi mi, ki smo vso vašo prireditev videli sami. Ohrani vas Bog na tej poti tudi v naprej in gotovo boste dosegli, česar želite.

Končno vam, poljčanski mladeniči in mladenke, kličemo: Le naprej, vrla poljčanska mladina! Tako naprej in veliko veselih dni še bo v Poljčanah. Bog vas ohrani!

Mladinski dan v Središču. Nedelja dne 4. septembra je bila dan mladine za središko faro. Napovedano zborovanje je nad vse pričakovanje izvrstno uspelo! Že dopoldne se je napolnila prostorna cerkev mladih poslušalcev. Na podlagi evangelija je preč. g. dr. Hohnjec kazal zbranim poslušalcem, posebno krščanski mladini, kako naj posnemajo delovanje angelja variha s tem, da zvesto sodelujejo z darovi, katere se prejeli od svojega Stvarnika; kako s pravim krščanskim prepričanjem in z življenjem po veri postanejo angeli varuhi tudi drugim. Po večernicah se je vršilo zborovanje v stari šoli. Zbralo se je za središke razmere častno število mladeničev in nad 150 deklet. Domači g. kaplan pozdravi podpredsednika S. K. S. Z., g. dr. Hohnjca in domačina g. župnika in deželnega poslanca Ozmeca in mnogoštevilno zbrano mladino. Mladenič Jakob Hoter deklamira »Pozdrav mladeničem ob poučnem shodu« in mladenka Jožefa Klobučar »Pozdrav dekletom«. Po deklamacijah povzame besedo preč. g. dr. Hohnjec in očrta z njemu lastno zgornostjo, prepojeno s finim humorjem, v jasnem in temeljitim govoru namen mladeniških in dekliskih zvez. Isti namen, za katerega je odločil Stvarnik slovenski narod, ima tudi naša organizacija: ohraniti našo lepo domovino zvesto katoliški veri, s katero stoji in pade slovenski narod, in braniti na jugu slovanstvo. V tem smislu delujejo naša izobraževalna društva, mladeniške in dekliske zveze. Drugi govornik, preč. g. dež. poslanec Ozmeč, razvije v svojem obširnem, bodrilnem govoru jasno sliko delovanja naših zvez. Poudarja pogoje, ki usposobijo mladeniča in mladenko, da more postati vreden član naše organizacije, namreč neomajano versko prepričanje in iskreno ljubezen do mile domovine. Oba govornika sta žela za svoje besede viharo odobravanje.

Mladenič Anton Kocjan pozdravi novo se snujočo zvezo v imenu bolfsenske mladeniške zveze in razloži nato staro geslo: »Vse za vero, dom, cesarja«. Alojzija Goršič izraža veselje nad zborovanjem in svari v svojem dovršenem govoru pred vabljenimi, pa pogubonosnimi nasprotniki, ki imajo za nas samo sladke besede, ki pa ne prinašajo drugega, kakor britko prevaro. Terezija Podgorelec izvaja iz besed »Odpri roke, odpre srce, otiraj bratovske solze«, da naj si zapišejo središke mladenke na svoj prapor: »Varuj se hudega in delaj dobro in nikdar nazaj, ampak vedno naprej.« K mladeniški in dekliski zvezi je pristopilo mnogo mladeničev in deklet. K slepu zahvali še g. kaplan preč. govornika za požrtvovalnost in trud in kličo na veselo svidenje pri delu za vsestransko izobrazbo v umskem in gmotnem oziru.

Mladeniči dekleta! Temelj je položen, na katerega bomo zidali mogočno poslopje napredka v verskem in narodnem prepričanju! Naj padejo vsi obziri, vse obotavljanje, ki bi

vas oviralo, okleniti se naše zveze in hoditi z jasnimi cilji k boljši bodočnosti. Shoda so se udeležili tudi nekateri člani »zveze napredne slovenske mladine«, katerim pa samo želimo, da bi jim vse to, kar so slišali, ne bilo »kakor gluhehu: dobro jutro!«

Ponikva ob južni žel. Krasno je uspel mladeniški shod na Ponikvi dne 4. septembra. Bil je zelo obilno obiskan ter je tudi krasno uspel.

Cerkveni govor je imel gospod dr. Korošec. Ob 1. uri popoldne je predsednik Bralnega društva za Ponikvo, gospod Žličar, otvoril mladeniški shod, ter po prirčnem pozdravu oddal predsedstvo mladeniču Verku iz Sv. Petra na Medvedovem selu.

Gomilšek in dr. Korošec spregovorita pozdravne in spodbudne besede.

Mladenič Šibal iz Ponikve je imel dobro premišljen govor, v katerem je omenjal 110letnico Slomškova rojstva ter slikal Slomška kot vzornega krščanskega rodoljuba in prijatelja mladine.

Poslanec Vrečko je pozdravil shod v imenu okraja, katerega zastopa.

Govorili so še mladeniči: Miha Vengust iz Dramelj, Josip Andrič iz Ponikve, Janez Turk iz Šmarja, Martin Strnad iz Sladke gore, Rud. Ungar iz Št. Jurija, Janez Hajnšek iz Sv. Petra na Medv. selu, kaplan Sinko iz Šmarja, Miha Gobec iz Sladke gore in župnik Gomilšek.

Pred razhodom še je v cerkvi proslavljal župnik Gomilšek Marijo kot vzor mladine.

Med posameznimi govori so izborni peli domači pevci pod vodstvom gospoda kaplana Ašiča. Slavnostni prostor je bil okusno okinčan.

Vse se je v redu in miru vršilo in vselega srca smo šli na svoje domove! Mi gremo naprej.

Dravi.

Šumite, šumite valovi
oj Drave slovenske mi vi
in pravite svetu okoli,
kako se Slovenu godi!

Od nekaj ob vaših bregovih
prebival slovenski je rod,
in plovil po bistrih valovih
in bil je svoboden, gospod. —

Vse, kar so imeli, so vzeli,
ostal niti grižljaj nam ni,

ko branili smo se, hrumeli: —
»da njim se krivica godi!«

Vse sicer bi dobro še bilo,
ko bi nas ne grizli črvje,
nam glodali mozek z vso silo
in z debela lomili vejé.

Zredili te črve smo sami,
jih z lastno pojili krvjó; —
vam, Drave valovi so znani,
saj roda vsi našega só.

Zatoraj valovi šumite, ...
narastli ste z naših solzá,
in širnemu svetu znanite:
Slovenec je tujec doma!

Starogorski.

Pesmim.

Pesmi ljube, oj donite,
in glasite se sladkó,
vihre v prsih mi krotite,
tolažite me ljubó.

Kadar slišim vaše glase,
sreče se smehlja srcé,
kakor če sprejelo vase
bi sveta sladkosti vse

Ve tovariš moj ste mili,
zvesti moj prijatelj, brat,
bodi v sreči, tugi, sili,
našla sva se vsakikrat.

In čarobni vaši glasi
vedno me bodrili so,
dvigali mi dušo v slasti,
nad budili sto in sto, —

Pesmi ... znanke moje drage!
Prosil nekaj bi vas rad ...
vmirite neslog viharje,
da objel bo brata brat!

In nato pa pohitite
po slovenskih, dragih tleh,
narod moj mi tolažite,
in bodrite v težkih dneh.

Starogorski.

Govorniške vaje.

Ljubimo svojo domovino.

Predragi tovariši.

Ko so ljudje v svoji ošabnosti začeli staviti babilonski stolp, ki bi naj segal do nebes, tedaj je Bog kaznoval to ošabnost ljudi in jim

je zmešal jezike, da se drug drugega niso mogli več razumeti. Morali so odnehati. Ostanki tega stolpa še stojé dandanes. Ljudje so se razškopili na vse kraje sveta. Iz ljudi govorečih eno govornico je nastal narod in po babilonski zmešnjavi so nastali mnogi narodi

Bog je vsakemu narodu dal kos zemlje, da je lahko na njem prebival. Ta zemlja, na kateri je narod prebival, je postala njegova domovina. Tudi nam Slovencem je Bog dal posebno lep kos zemlje za prebivališče in ta zemlja je naša domovina.

Prekrasno domovino imamo Slovenci. Lahko smo na njo ponosni. Pa tudi hvaležni moramo biti za njo. Komu neki? Dobremu Bogu, zakaj on nam jo je odločil za bivanje, on jo je okrasil z mnogoterimi lepotami in zakladi. Torej je ta zemlja, na kateri bivamo sedaj, božji dar. In če ljubimo Boga, moramo ljubiti tudi ta prekrasni božji dar: svojo slovensko domovino.

Vsakdo je dolžen ljubiti svojo domovino. To nam vелеva že naravni zakon, zakaj človeku so najmilejši kraji in ljudje, v katerih sredi je vzrastal in mu je najdražji jezik, katerega se je naučil od svoje matere in v katerem je najprej molil Boga in pevel prve pesmice. Saj tudi res, kako bi človek ne ljubil hišice, v kateri je preživel leta neskrbne mladosti, kjer mu je ljubeča mati skazovala vsa skrb in ga učila prve molitve, kjer je preživel svoja najlepša leta. To je ljubezen do domovine v ožjem pomenu. Ljubiti smo dolžni pa tudi domovino svojo v širjem pomenu. To je vse kraje, na katerih živé naši bratje in sestre, ljubiti smo dolžni prekrasno slovensko govorico, ki jo govorimo mi in jo govoré vsi Slovenci. Vse kar imamo znamenitega, smo prejeli od Boga, torej so to božji darovi, ki jih moramo ljubiti iz srca naravni in božji zakon nam torej vелеvata ljubiti svojo domovino, svoje brate in sestre, prelepi slovenski jezik.

Ljubezen do domovine je prelepa čednost. Vsi veliki narodi so jo gojili in jo še gojé. Narod, ki več ne ljubi svoje domovine, je tudi ni več vreden. V starem veku so bili najmočnejši narod: Rimljani, ki so tudi po naših krajih gospodovali, saj so naše gomile same rimske gomile. Dokler so ljubili Rimljani svojo veliko domovino, so bili srčni, mogočni, slavni, so za njo vse žrtvovali. Ko pa so se vdali uživanju in razuzdanemu življenju, so pozabili na svoj dom in so izgubili vso srčnost in prišli so sovražniki, ki so si na rimskih tleh izbrali svojo novo domovino. Med temi so bili tudi Slovenci.

Ljubezen do domovine dela prave čudeže. Mesto Rim in okolica je bila v starem veku mala država za se. Nekoč pride sosednji kralj Porséna, da bi si osvojil Rim. Bil je že blizu mosta, ki vodi čez reko Tiber v Rim. Rimljani so bili v silni stiski. Reši jih je hrabri rimski junak Horacij Kóklit. On se vstopi na koncu mosta proti celi sovražni vojski in ji brani s čudovito hrabrostjo pristop, dokler niso Rimljani podrlí mosta. Na to skoči v reko in jo srečno preplava. Tako je s svojo neustrašeno ljubeznijo do svoje domovine rešil mesto Rim in svoje rojake sužnosti.

Pa sovražniki so nastopali vedno drzneje in so začeli oblegati Rim, da je v mestu že nastala lakota. In našel se je hraber mladenič, Múcij Scévola, ki je rešil svojo domovino iz stiske. Šel je v sovražni tabor, da umori kralja.

Pred kraljevim šatorom najde krasno oblečeno kraljevega tajnika. Misleč, da je kralj, ga umori. Vjamejo ga takoj in ga pripelajo pred kralja. Ta mu zažuga strašnimi mukami, če mu ne pove vseh načrtov Rimljanov. Mladi junak pa položi svojo desnico na živo oglje, hoteč kralju pokazati, da se ne boji nikakoršnih muk. Nato pa reče kralju: 300 hrabrih mladeničev, ki smo vsi enako navdušeni za svobodo svojega naroda, se nas je zarotilo zoper tvoje življenje. Mene je srečka zadela prvega, da sem moral iti potkusit srečo; za menoj pridejo drugi. S tem je prestrašil kralja Porséna, da je pustil obleganje Rima in je močno vojsko odpeljal domov.

Tako je iz prave ljubezni do domovine izvirajoča neustrašenost in hrabrost rešila Rim.

Tudi nam Slovencem je treba ravno dandanes iskrene ljubezni do domovine, katero nam hočejo vzeti sovražniki, treba nam je velike srčnosti in neustrašenosti v brambi naših slovenskih svetinj. Posebno mi slovenski mladenči naj bi se vedno bolj navduševali za lepo našo domovino. Kako bi je vendar ne ljubili, saj je prelepi božji dar?!

Kako pa kažimo to ljubezen? Da si prizadevamo biti verni, kot so bili naši slavni predniki. Da jo branimo pred sovražniki. Naši predniki so stoletja kri prilivali za njo in mi bi je ne branili?! Nadalje da se pridno pripravljamo za bodočnost, da bomo dobri gospodarji in s tem kreпка opora naši slovenski stvari. Da se ne strašimo ne truda ne trpljenja, kadar se gre za blagor domovine. Predragi: Kakor naše prednike, naj tudi nas vse dni vodi prelepo vodilo: Vse za Boga in domovino, vse tudi krvca naša, ako jo tirja blagor domovine!

Mladdenke združujmo se!

Sedanji časi so časi organizacij. Vsi stanovi se združujejo, da lažje napredujejo. Tudi me mladdenke smo se združile v Z. S. D., da hodimo skupno pot, da se združene, organizirane lažje postavimo v bran sovražnemu navalu ki nam preti. Mladina želi družbe, išče zabave. Družbe pa, ktere nas vabijo v svojo sredo, so žal le pregostokrat nepoštené in imajo v sebi strup, s katerim si naša mladina otrova svoje srce ter zaide v éasno in večno prapast. Z. S. D. pa nam nudi pošteno družbo! Zveza nas hoče vneti za krepostno, nedolžno življenje, prav po vzgledu Brezmadežne, kar dokazuje znak, katerega nam je preskrbela S. K. S. Z. O naj bi se ga poslužila sleherna Slovenka. Kako lepo je, če si dve mladdenki, ki se nikdar niste videli, segata v roko in sklepata sestrinsko ljubav — po dekliskem znaku s se spoznali. Marijina podoba je na tem našem znaku. Z Marijo torej do zmage za verske in narodne svetinje!

Že nad dvatisoč zavednih slov. mladenk je vstopilo pod prapor Z. S. D. in vse so pripravljene svoje duševne in telesne moči posvetiti v čast sv. cerkve in v korist domovine. Da predrage! Z. S. D. je naše ognjišče, krog katerega bi se naj pridno zbirale, se izobraževale v raznih vedah, ki so potrebne slov. mladdenki ter se navduševale za naše in narodne svetinje: sv. vero, milodoneči materni jezik in krasno slov. domovino.

A dosti mladenk se nam še odteguje. Mnoгим bolj dopade malomarno izgubljeni svoje moči s slabim življenjem in lahkomiselno preživeti svojo mladost. Da, mnoge se še celo spodtikajo nad našo organizacijo. Teh ste dve vrsti. Ene so zapeljane, nevedne in dostikrat še poštene. Pri teh je treba nastopati z ljubeznijo in podukom, da se jih pridobi. Druge pa so pokvarjene in hočejo slabo vedoma. In da te ne bodo vplivale na nas, oklenimo se naše zveze z vso ognjevitostjo.

Ako si hoče kak narod zagotoviti obstanek, morajo vsi sloji bogati in revni, vsa društva tekmovali med seboj v požrtvovalnosti. Brez požrtvovalnosti se ne more nobeno narodno delo pričeti, še manj pa izvršiti. Da mladenke, požrtvovalnosti nam je treba. To je ena izmed glavnih lastnosti, katere bi naj dičile vsako slov. mladenko. Ne smemo vedno vprašati: koliko to nese, koliko stane! Če je stvar dobra na delo, če tudi je izpočetka nekaj žrtev. Ako se priredi v bližini dekanijski deklški shod, ne ugrabimo, ali bi šle, ali ne, koliko nas bo to stalo in kaj nam bo koristilo. Nasprotno! Veljaj nam samo en razlog: zraven moramo biti! Mladenka, ki si upa kaj žrtvovati, to je dika in ponos našega naroda. Krščanstvo in dom nas kliče pod zastavo. „Vse za vero sveto in domovino drago!“ to je naše geslo. Ljubav do domovine pa se mora kazati v dejanju. Pojdimo med ljudstvo, vzbujamo ga k narodni zavesti, požrtvovalnosti. To je za nas jako plemenita naloga. Tako bomo pomagale vzgojevati narod za bodoče boje.

Mislile bi, da naše tako plemenite ideje nimajo sovražnikov. In vendar jih imajo. Ko smo na predvečer sv. Cirila in Metoda zažigali kresove, spomnila sem se časov, ko so tudi naši predniki zažigali kresove, kadar je prihmel v deželo Turčin. Sedaj pa smo zažigali kresove v čast slov. blagovestnikom, v svarilo, da je v deželi janičar — slovenski blemškutar ter bratec njegov liberalizem. — To sta dva sovražnika, katerima ne ugaja naša dekl. organizacija za voljo katoliško-narodnega stališča. Kakor do sedaj, tako bodo tudi v prihodnje blatili nas in naše ideje, smešili naše navdušenje. Pa ne ustrašimo se tega. Bodri naj nas zavest, da delamo in hočemo le samo to, kar je naše in nam sveto. Jasno je naše stališče, jasni naši nazori. Vse naše stremiljenje gre le za tem, da delamo v dosego splošne prosvete naše. Mladenke! Pokažimo s pridnostjo in vtrajnostjo našim nasprotnikom, kaj da zmoremo. Ne brigajmo se za njihova zasmehovanja. Naj si brusijo jezike, kolikor hočejo in če se tudi na glavo postavijo, ne ne de. Me vstrajajno pri začetem delu vpoštevajoč rek: „Ni uspeha brez žrtve!“ Da pa bomo tem lažje odbijale na ade verskih in narodnih nasprotnikov, prebirajmo marljivo v kat. na odnem duhu pisane časnike in knjige. Ne sme je biti slov. mladenke, ki bi ne bila zvesta naročnica ali vsaj čitateljica „Našega Doma“, po katerem bomo nosile naše ideje še širje med narod. Zato na delo! Navdušiti moramo vsakogar, ki vidi pred seboj lepe cilje in zvišene namene naše organizacije. Nasprotniki skrbe, da postaja to delo vsled njihovih napadov še zanimivejše. Me pa skrbimo, da bo zmaga veselejša.

Ne zadovoljimo se samo s tem, da skrbimo le za svojo izobrazbo, ampak prizadevati si moramo, da se naše števi o vedno večja. Prigovarjamo tovarišicam, da vstopijo v naše vrste. Z edinostjo se oklenimo druge. Tako bomo napredovale v lepi krščanski omiki. Ne le izobrazba uma, ampak tudi izobrazba srca nam je potrebna. Plemenito srce je največji zaklad. Ljubim, se med seboj. Vsa osebna nasprotstva naj izginejo, mesto njih pa se naj dvigneta vzajemnost in krščanska ljubezen. Le na ta način bomo takorekoč privlačna moč, ako naše sovrstnice spoznajo, da se jih ne prezira, ampak se ravna dosledno in nepristranski. V naših vrstah ne sme biti prostora za osebnosti in zavist. To z veseljem prepustimo našim rotnikom.

Dekliška organizacija je odločilnega pomena za naš slovenski narod, katerega vedno huše napadajo verski in narodni sovražniki. Nevarnost za naš obstanek je v mnogih krajih že velika. Bil je skrajni čas, da se je vzbudila tudi naša deklška mladež, da priti na branik domovine. Statistika dosedanjih članic Z. S. D., pa nam dokazuje, da nas ni malo v ljutem boju za obstoj Slovenije, ampak velika četa srčnih mladenk je združenih v naši organizaciji, iz katere dobi slov. domovino in mnogo vrlj kat. narodnih mater. In teh je treba našemu narodu, kot ribi vode, sicer nas ugonobijo d. mači in tuji sovražniki.

Tovariši e drage! Sedaj smo spoznale važnost deklškega gibanja, imenitnost deklške organizacije za naš narod. Okrepimo se v vsakem oziru za bodoče delo. Naša naloga je, privedi kolikor mogoče mnog. mladenk pod prapor Z. S. D., kjer si bodo bistrile um in utrjevale značaj. Z „uma svitlim mečem“ krepko branimo pravice slov. naroda. Naj nam bo vedno pred očmi deklški znak. Podoba Brezmadežne na njem pozni, da smo hčerke Marijine in kot take dolžne delovati apostolsko in skrbeti za svoj lastni b. lagor, pa tudi za blagor svojih tovarišic. Slovenska tr. bojnica pa pomeni, da smo kot hčerke matere Slovenije, dolžne odbijati s ponosom vsako preziranje in zaničevanje, s katerim ometujejo slov. narod gra. bežljivi tuji in zaslepljeni neverni domačini. Zavedajmo se, da pripadamo dvojni službi: Marijini in narodovi. Obe nam nalagata dolžnosti, spolnujmo jih vestno. In zadovoljna bo znani domovina, zadovoljna Marija, najbolj srečne in zadovoljne pa bomo me same. Končam z besedami in željo slavnega organizatorja slovenske mladine:

O rasti in cveti, mogočno se širi
ti miljena „Zveza slovenskih deklet“,
ne daj si pokoja in prej se ne vmiri,
da s oboden spet bo slovenski naš svet!

Ognjeslava A. V.

**Dekleta naročite si pri S. K. S. Z.
v Mariboru svoje deklške znake!**

Ustanovljena l. 1885.

Telefon 113.

Trgovina tiskarne sv. Cirila

Maribor, Koroška cesta 5

je otvorila na novo prodajo papirja, pisalnih, risalnih in šolskih potrebščin ter priporoča:

kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in :: barvani papir. :: Trgovske knjige v vseh velikostih črtane z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl ali pol vs-
[[nje vezane.]]

Štambilje pečatnike vignete, (Siegelmarken) za urade in privatne izvršuje se v najkrajšem času. Trgovci in preprodajalci imajo en grosce. Priznano dobro blago. Solidna in točna postrežba.

Uredniški pogovor.

Težavno stališče imaš včasih mladenič ali tudi mladenka. Rada bi bila bodisi v Dekliški zvezi, izobraželnem društvu ali fant pri »Orlu« ali mladeniški zvezi. Šel bi rad na mladinske in druge poučne shode in veselice, a domači ti branijo, ali pa imaš prijatelje, ki te zasmehujejo in odganjajo od naše organizacije z lažnjivimi pretvezami.

Kaj hočeš storiti? Izvrševac bi rad to, k čemur ti velava srce in mišljenje tvoje.

Veljaj resna beseda našim starišem. Mnogokrat se res pripeti, da oče pravi sinu, ki bi rad šel na zborovanje svojih sovrstnikov: »E kaj boš hodil, čas zgubljal s temi novotarjami in denar zapravljaj. Glej tudi jaz sem še na svetu, čeravno nisem hodil v mladosti po takih »versamlungah«, in tudi slabo mi ne gre zaradi tega.«

Nevedni tovariši te zopet vabijo na ponočevanje, plese in pijančevanja, češ »kaj boš hodil na društvene shode, pojdi v naše vesele vrste in porabi zlati čas mladosti v svoje razveseljevanje. Uživaj mladost!«

Drugod so zopet pri hiši take razmere, da bratje in sestre ne morejo videti mirnim očesom sestro, ki gre rajše v cerkev kot na plesišče, črnijo in sramotijo brata, ki hodi v društvo ali zvezo. Znana mi je hiša, kjer je edini sin odločno našega mišljenja, stariši in drugi otroci pa so strastni liberalni nemčarji. Kaj trpi ta naš Ivan, če hoče na naše shode! Vanj vlivajo svojo jezo, on je kriv vseh neprilik pri hiši, kriv če se eno ali drugo delo o pravem času ne opravi. Veš mladi moj prijatelj jaz ti sledeče svetujem: Potrpi kolikor moreš, opravljaj vestno dano ti delo, ne godrnjaj, stori svojim kako uslugo, z eno besedo izpolnjuj vse svoje dolžnosti in videl boš, naveličali se bodo domači, kakor tudi drugi te pikati in zasramovati.

Če boš pridno opravljal svoje delo, ubogal stariše, pa bode s časoma prenehalo vso nasprotje.

Predvsem pa ti svetujem, nikdar ne pojdi brez vednosti starišev ali predpostavljene na shode. Boš videl, da z lepo besedo več opraviš.

Glede nasprotnikov ki te zasramujejo in odvajajo od naših prireditvev, pa ti naj veljajo besede, ki jih je zabrusil nek naš fant vsiljivemu nasprotniku v obraz: »Tvoje besede so le bob v steno, jaz že sem hodil in bom še hodil na naša zborovanja, govori kaj hočeš!«

Stariši pa, ki jim je blagor lastnega otroka pri srcu ne morejo braniti svojemu sinu ali hčeri, da ne bila več včlanjena v naši organizaciji, ki stremi za tem, da osreči vse svoje ude. Če imaš brata, ki je liberalnega ali nemčurskega mišljenja, glej, da ga z lepim mirnim obnašanjem tudi pridobiš za svoje ideje. To želi

Urednik.